

Evropě. To se mimo jiné projevilo v neochotě západních sběratelů na podobný podnik zapůjčovat svá díla.⁰²³ Komunikace s tvůrci za železnou oponou byla z pochopitelných důvodů minimalizovaná či žádná. Autoři se často až z médií dozvěděli, že jsou na výstavě zastoupeni. Proti politickému zneužívání uměleckých děl v souvislosti s disidentským bienále v Československu veřejně protestovali například Jiří Kolář nebo Petr Štembera. Chování organizátorů interpretovali jako zatažení své práce do neuměleckých souvislostí.⁰²⁴ Pokud se už komunistická tajná policie uměním zabývala, zajímala se zejména o jeho politické přesahy a v tomto duchu interpretovala i širokou škálu neobvyklých uměleckých projevů, na které občas narážela. Szentjóbho happeningy z roku 1966 považovala za výraz protimláděznických reakcionářských sil a samotnou formu happeningu jako vyjádření nihilismu, iracionality, dekadence a popírání zdravého lidského konání. Podle maďarského policejního informátora vede praktické provádění happeningů k veřejným skandálům a pohoršování, k násilí, střetům s policií a k zneužívání drog. Szentjóbho spis obsahuje doporučení, aby byli organizátoři happeningů monitorováni, bylo jim znemožněno veřejné působení a jejich společenství bylo narušováno a rozdrobováno. Jako nástroje k dosažení těchto cílů policie doporučovala sledování, zabavování cestovních dokladů a hrozbu, že účastníci happeningů budou hospitalizováni v psychiatrických léčebnách.⁰²⁵

Poněkud pragmatictější podobu mělo sledování umělců v Polsku sedmdesátých let. Historik umění Łukasz Ronduda několik měsíců zkoumal záznamy tajné policie v tanním ústavu paměti národa.⁰²⁶ Ukázalo se, že v sedmé dekádě polská tajná policie vedla hned několik operací zaměřených na výtvarné umělce vyjadřující se formami akčního umění či conceptualismu. Patřili mezi ně například Jarosław Kozłowski, Zofia Kuliková nebo Przemysław Kwiek. Ti však většinou patřili k levicově orientovaným tvůrcům. Nechtěli svrhnout režim, ale dožadovali se jeho reformy. Především poukazovali na konkrétní nedostatky v práci oficiálních uměleckých struktur v Polsku, zejména organizace Pracownie sztuki plastycznej (PSP), která umělcům

023

Na výstavu například odmítla svá díla zapůjčit Meda Mládková.

024

V interpretaci StB si Jiří Kolář od podobného veřejného prohlášení sliboval ulehčení své domácí situace, komplikované podpisem Charty 77.

025

Kemp-Weich, K., op. cit., s. 111–112.

026

Viz Łukasz Ronduda, Neo-Avant-Garde Movement in the Security Service Files, *Piktogram*, 2007–2008, č. 9/10, s. 28–97.

Neznámý fotograf StB, Praha, 1988
Václavské náměstí, 21. března 1988
Archiv bezpečnostních složek,
fond Svazková agenda správy sledování,
krycí název Alex 2

SKENOVÁNO PRO
STUDIJNÍ ÚČELY

